

*В.М. Домрачев, канд. фіз.-мат. наук, доц.,
К.Є. Раєвський, канд. екон. наук, проф.,
Національний банк України*

МІЖНАРОДНІ ПОРІВНЯННЯ БАНКІВСЬКИХ СИСТЕМ УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄВРОЗОНИ

Постановка проблеми. Банківський сектор залишається одним з найбільших сегментів фінансового ринку у більшості країн з економікою, яка розвивається.

В міжнародних порівняннях показників діяльності банків в основному використовується порівняння коефіцієнтів діяльності. Даними, що аналізуються, є дані української банківської системи за 2006 рік, які надані Національним банком України, та дані банківських систем інших країн, які наведено у звіті ЄЦБ. У тих випадках, коли дані за 2006 рік відсутні, для розрахунку коефіцієнтів використовуються дані за 2005 рік.

Виклад основного матеріалу

Структура банківського сектора. Частка активів у ВВП України у 2006 році досягла 65,7 %, але залишається низькою у порівнянні з більшістю європейських країн (рис. 1, 2).

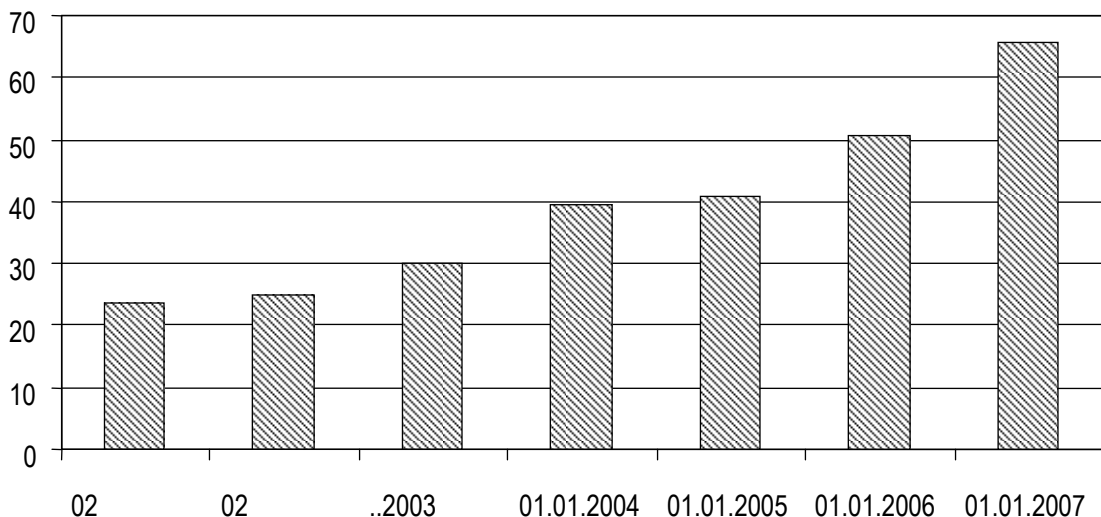

Рис. 1. Динаміка активів банків до ВВП, %

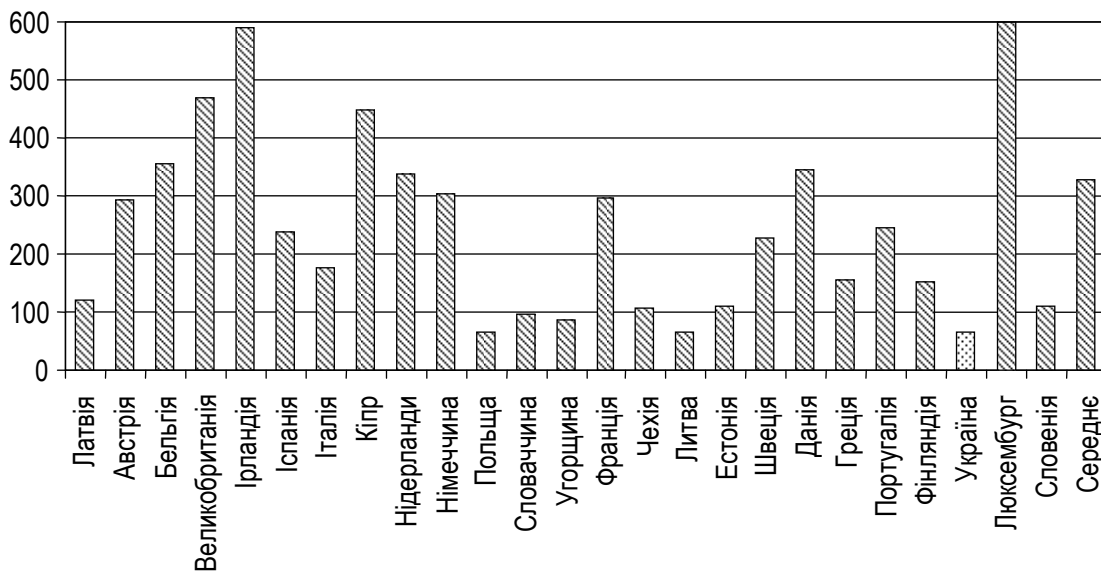

Рис. 2. Активи до ВВП, %

При цьому за даними МВФ частка України у світовому ВВП за ПКС (паритетом купівельної спроможності) складає 0,5 % (рис. 3).

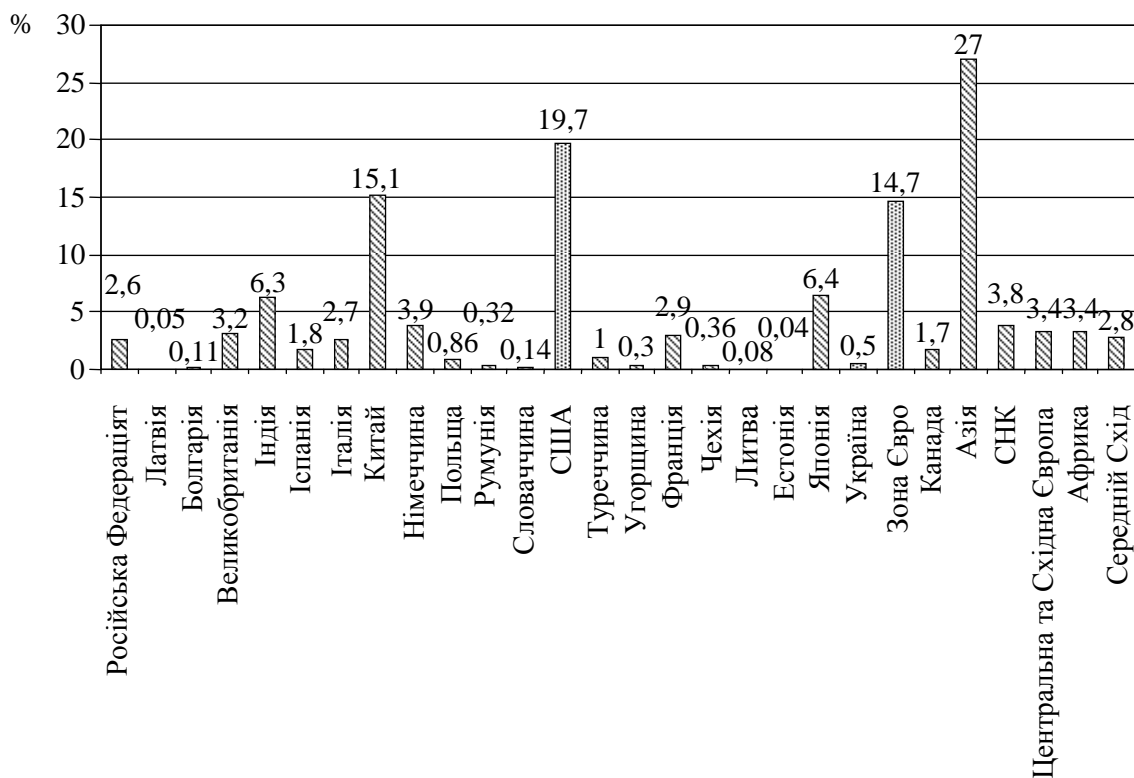

Рис. 3. Частка у світовому ВВП за ПКС (2006 р.)

Зайнятість у банківському секторі. Банківський сектор забезпечує зайнятістю частку населення. Україна посідає місце трохи нижче від середнього (рис. 4).

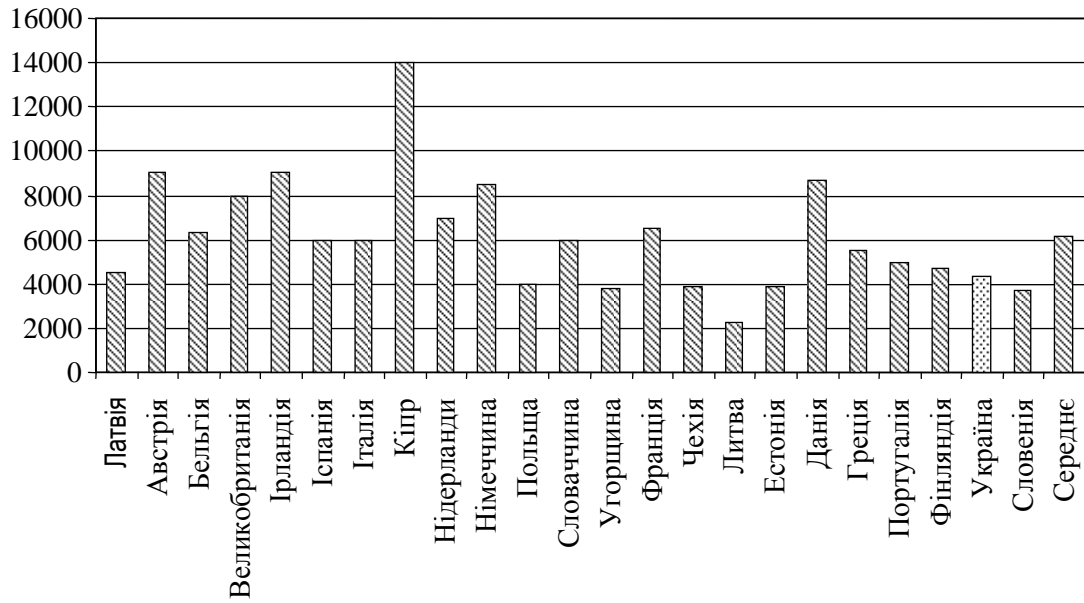

Рис. 4. Частка зайнятих у банківському секторі на 1 млн. населення

Концентрація банківського сектора. Концентрація активів у 5 найбільших банках України вища ніж у Німеччині та Італії, але нижча за середню серед країн, що розглядаються (рис. 5).

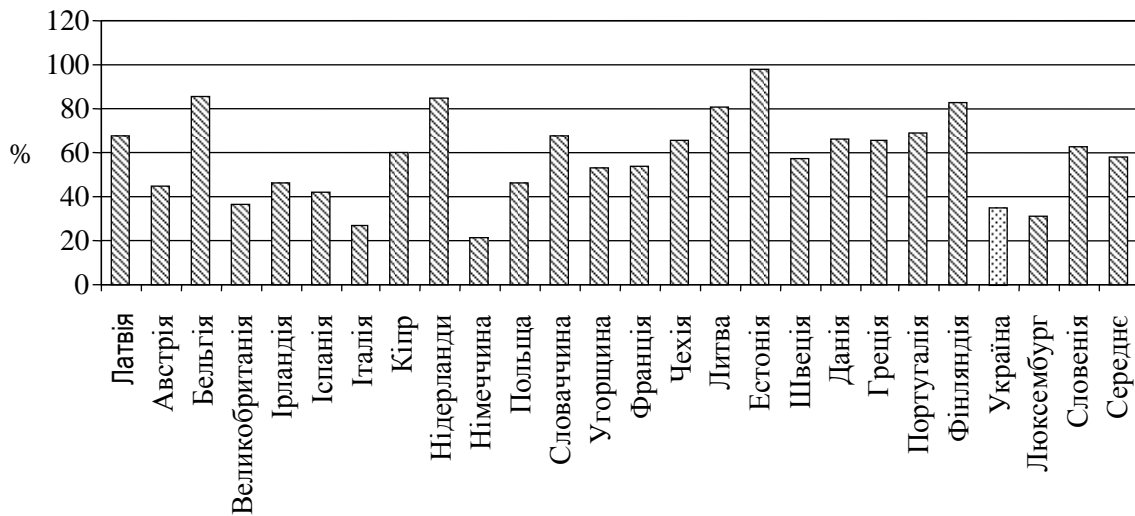

Рис. 5. Частка 5-ти найбільших банків у загальних активах

Продуктивність банківського сектора. Найбільш прибутковими є банківські системи країн з перехідною економікою – нових та перспективних членів Євросони (рис. 6).

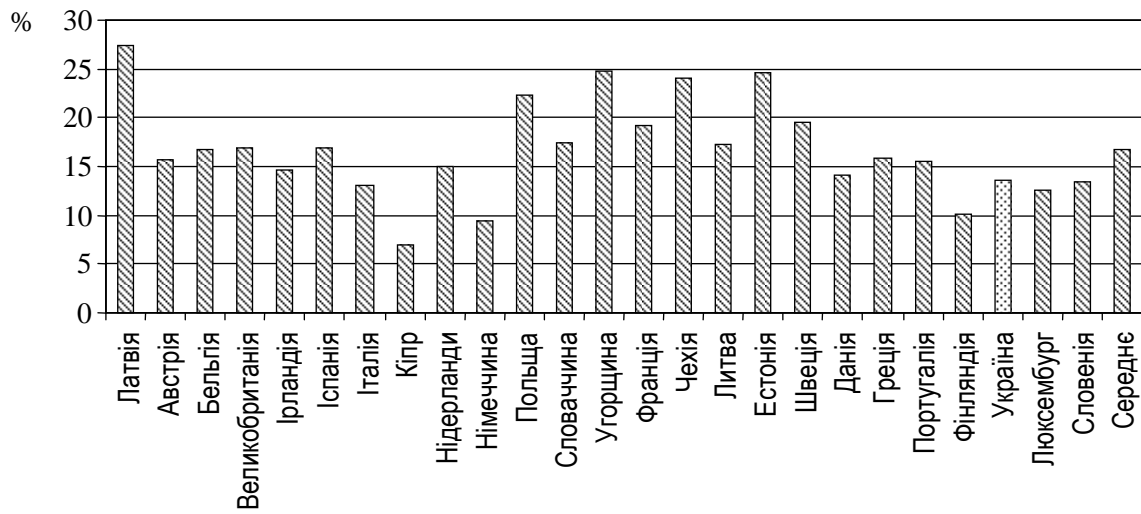

Рис. 6. ROE

Прибутковість активів країн з перехідною економікою більша, але вони й більш ризиковані (рис. 7).

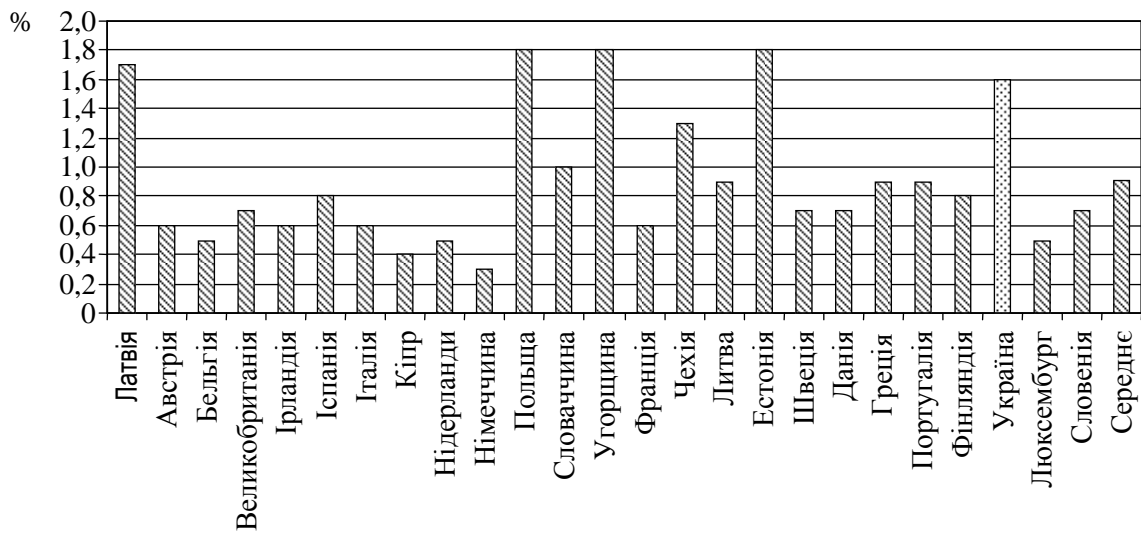

Рис. 7. ROA

Платоспроможність. Середнє значення коефіцієнта платоспроможності, яке характеризує платоспроможність банківської системи України, вище від середнього значення в країнах, що розглядаються (рис. 8).

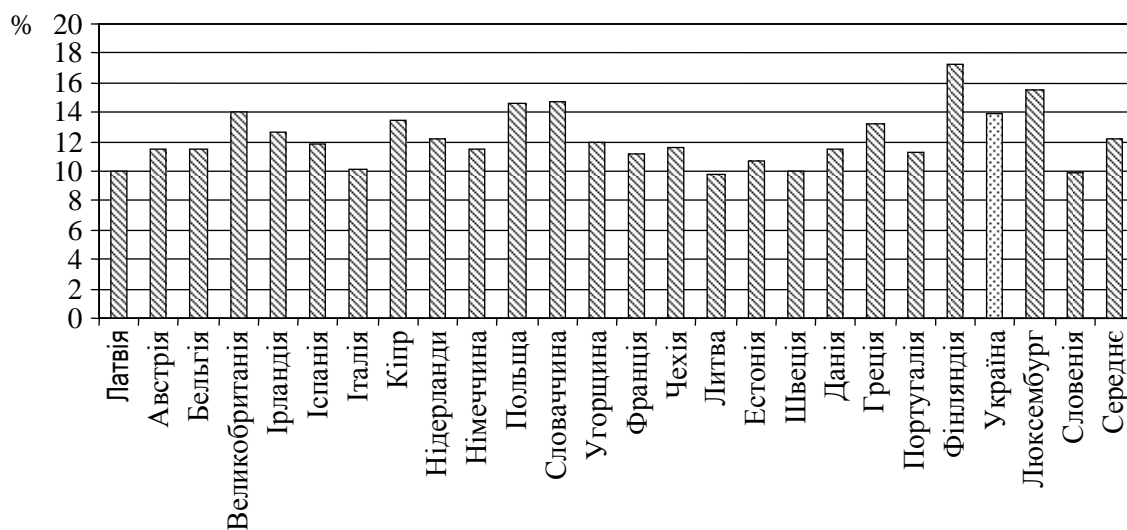

Рис. 8. Платоспроможність

Загальноекономічні порівняльні показники. ВВП на душу населення в Україні нижчий ніж у більшості країн – нових та перспективних членів Єврозони. При цьому Україна значно переважає ці країни за площею та населенням (рис. 9-11).

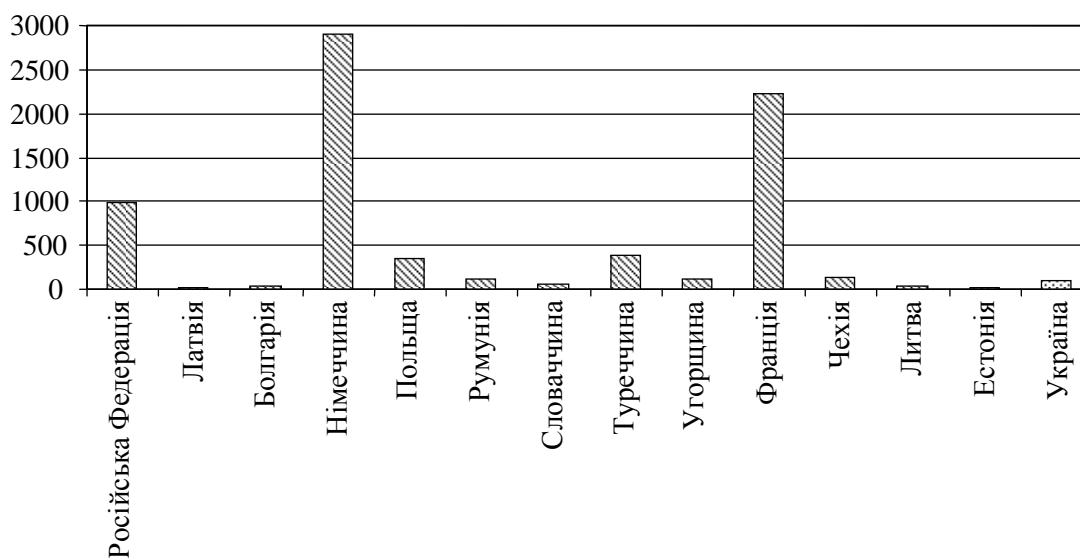

Рис. 9. ВВП (2006 р.), млрд. дол. США

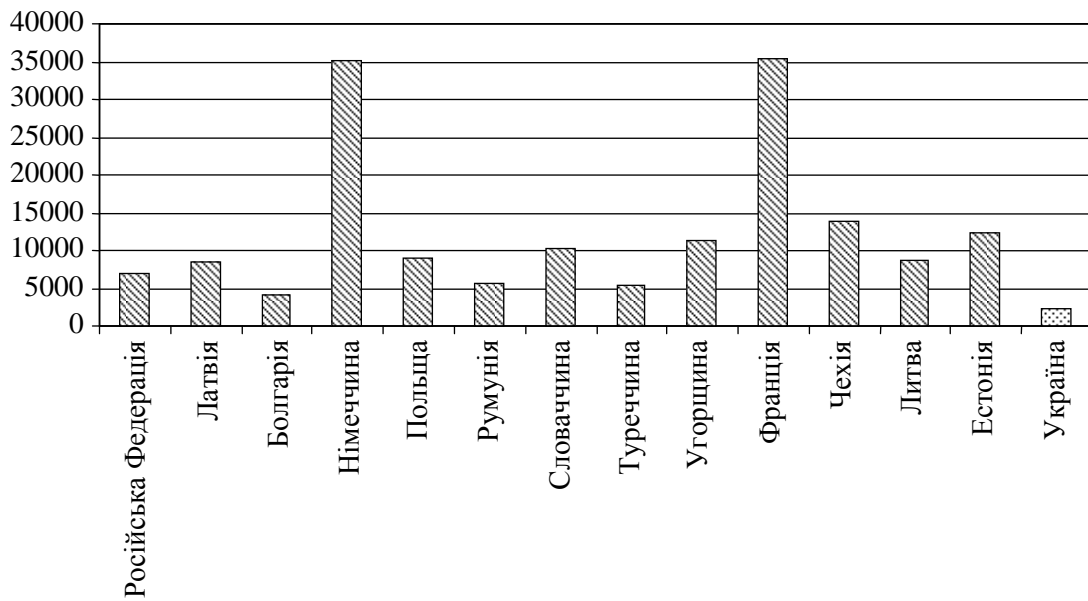

Рис. 10. ВВП на душу (2006 р.), дол. США

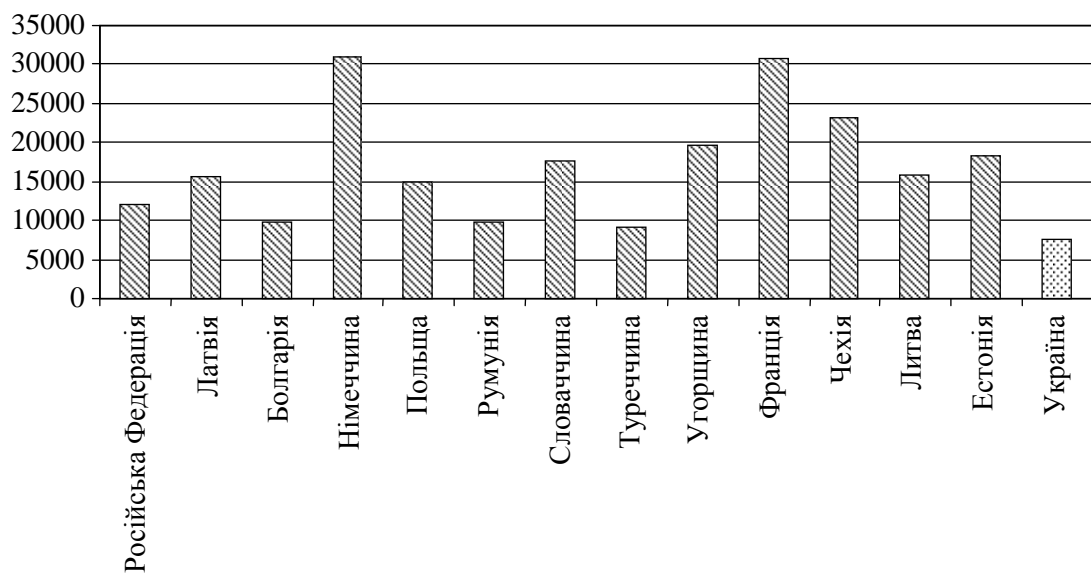

Рис. 11. ВВП за ПКС на душу (2006 р.), міжнародні дол.

З наведених діаграм видно, що Україна у порівнянні з переліченими країнами має найнижчий показник з ВВП та ВВП за ПКС на душу населення. На думку авторів, це частково пов'язано з політикою курсоутворення в Україні. Нижче наведено таблицю, в якій розраховується курс гривні до долара США у разі співпадання ВВП на душу населення в Україні та у відповідній країні-партнері (дані для розрахунку МВФ) (табл. 1).

Таблиця 1

Розрахунок курсу гривні до долара США

Країна	Гривень за 1 дол. США у разі співпадання ВВП на душу населення	Гривень за 1 дол. США у разі співпадання ВВП за ПКС на душу населення	Падіння курсу дол. США до національної валюти, грудень 2006 р. – вересень 2007 р., %
Російська Федерація	1,67	3,19	3,7
Латвія	1,34	2,48	5,3
Болгарія	2,87	3,94	5,1
Німеччина	0,33	1,24	5,3
Польща	1,29	2,59	6,0
Румунія	2,04	3,91	7,2
Словаччина	1,13	2,20	9,0
Туреччина	2,12	4,23	13,5
Угорщина	1,01	1,97	5,6
Франція	0,32	1,26	5,3
Чехія	0,83	1,67	6,0
Литва	1,33	2,43	5,0
Естонія	0,94	2,12	5,1
Україна			0,0

Таблиця 1 відрізняється від загальносприйнятого підходу до розрахунку недооцінення національної валюти, в якому порівнюється номінальний курс національної валюти з курсом на базі ПКС (паритету купівельної спроможності) (рис. 12, 13).

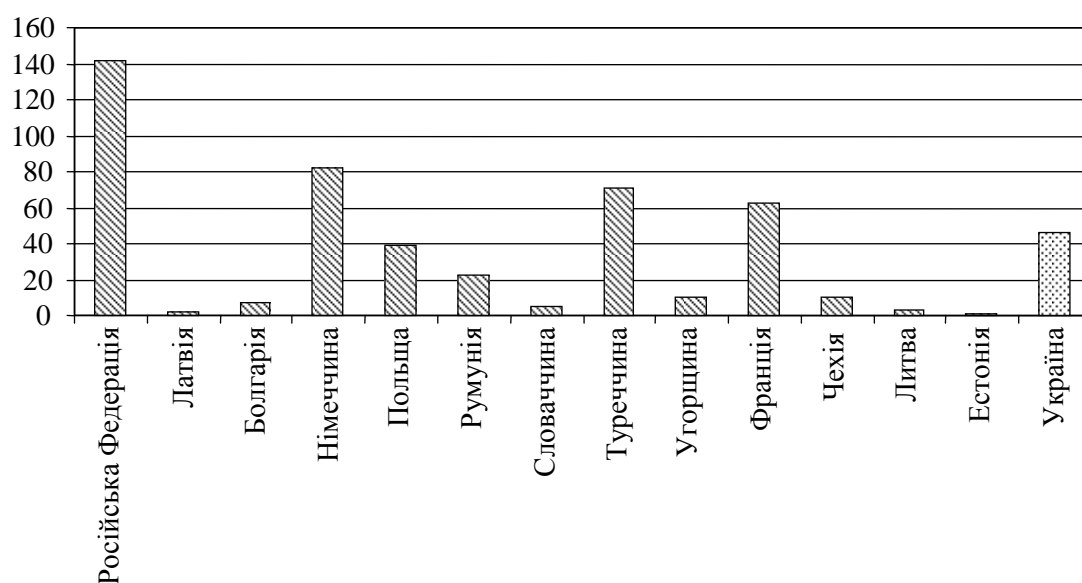

Рис. 12. Населення, млн.

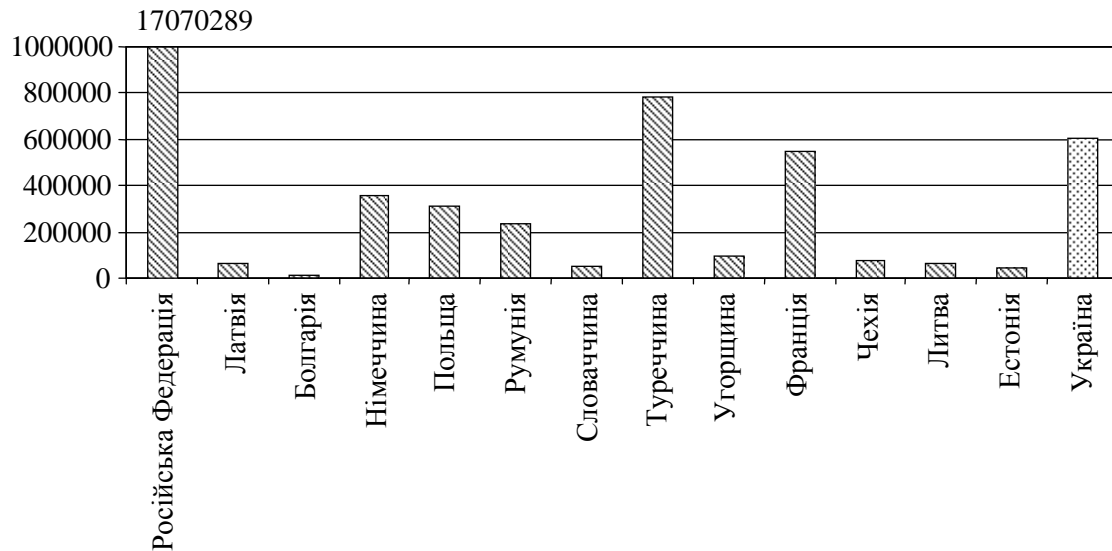

Рис. 13. Площа, км²

Висновки. Загальний висновок щодо розвитку та стану банківської системи України: за дослідженими показниками банківська система України працює нарівні з більшістю європейських країн. Але цього не можна сказати загалом про економіку України. Однією з проблем економічного розвитку України є недооцінення гривні за ПКС у порівнянні з валютами більшості країн – торговельних партнерів.

Отримано 19.11.2007